

Управління культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Сучасна бібліотека: інноваційні послуги для громади

(З досвіду роботи бібліотек Лисянщини)

Черкаси – 2016

Сучасна бібліотека : інноваційні послуги для громади : з досвіду роботи бібліотек Лисянщини / КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка» ; уклад. Л. С. Момот, опрац. Н. Д. Вітавська. – Черкаси. – 2016. – 8 с.

Підготували:	Л. С. Момот, завідувачка методичного відділу Лисянської ЦБ
Укладач:	Н. Д. Вітавська
Редактор:	В. К. Величко
Відповідальний за випуск:	К. С. Бугаєнко
Комп'ютерний набір:	Л. Я. Радиш

Підписано до друку 19.09.2016. Тир.20. Ксерокс ОУНБ ім. Т. Шевченка

Бібліотечні заклади Лисянського району визначають пріоритети своєї діяльності відповідно до змін та потреб місцевої громади, надають послуги, враховують потреби сьогодення, стають справжніми соціально-інформаційними центрами та складовою сільського соціуму.

Розширюються інформаційні послуги з питань соціально-урядової політики, які користувачі отримують в ПЦМ. Тут здійснюється поповнення інформаційних ресурсів шляхом створення тек-досьє з актуальних тем: «Пенсійна реформа», «Земельне законодавство», «Соціальний захист населення» та ін. В рамках Тижнів права та щорічних акцій «16 днів проти насильства» відбулись зустрічі за участю спеціаліста районного відділу юстиції, пройшли години правових знань «Відповідальність неповнолітніх», лікарями-наркологами – вечір запитань і відповідей «Переможемо СНІД разом», правовий лабіринт «Як уникнути кримінальної ситуації», брейн-ринг «Закон і право один для всіх». Спеціалісти відповіли присутнім на питання, що їх цікавлять та дали ряд порад з зазначених тем.

Інформація, яку отримують користувачі в бібліотеках району, змінює на краще життя членів громади, особливо соціально незахищених. Так читачі сіл Бужанка, Боярка дізнавшись з інформації, що була в бібліотеках, про пільги для інвалідів, вчасно отримали субсидії на придбання палива, оплату споживання електроенергії. Отримавши необхідну інформацію у бібліотеках сіл Чаплинка, Дашуківка, місцеві мешканці змогли захистити свій статус «дітей війни». Сьогодні набувають актуальності питання власності на земельні ділянки, нерухомість, особливо для людей похилого віку, інвалідів. Так, бібліотекарі сіл Дашуківка, Бужанка допомогли пенсіонерам у питанні приватизації земельних ділянок, надавши інформацію, бланки, графік роботи відповідних служб.

Бібліотекарі ЦБ сіл Дашуківка, Чаплинка допомогли користувачам знайти законодавчі документи на отримання права на спадщину. Серед питань, з яких допомогли бібліотеки: документи для нормативно-правової оцінки земельних ділянок, реєстрація візових документів, виплата заборгованості та ін.

Лисянською районною бібліотекою було проведено навчання для працівників СБФ: «Пошук правової інформації на різних носіях», «Налагодження комунікаційної системи в середовищі «влада-громада», що дала можливість удосконалити роботу СБФ як інформаційних центрів.

При Бужанській сільській бібліотеці діє інформаційний центр «Право громади». Тут раз у місяць, в рамках безоплатної правової допомоги, користувачі можуть отримати юридичну консультацію безкоштовно. Робота центру – це спільний проект бібліотеки та районного центру безоплатної правової допомоги. За час функціонування центру консультації отримали 92 користувачі. На його базі проходять правові інформгодини – «Зміни в земельному законодавстві», «Пенсійна реформа – для чого вона потрібна?». Два рази на місяць бібліотекар проводить тематичні правові уроки для пенсіонерів, молоді.

Бібліотечні заклади системи добре знайомі з членами місцевих громад і спрямовують свої послуги на користувачів з особливими потребами, людей похилого віку, самотніх жінок з дітьми. Бібліотеки сіл Боярка, Хижинці, співпрацюючи з відділом соціального захисту, надають послуги інформаційного та дозвілєвого напрямків жителям будинків для людей похилого віку. Це зустрічі з працівниками відділу для надання інформації правового напрямку, проведення свят та урочистостей.

Ряд послуг надають бібліотеки пенсіонерам, людям похилого віку, залучаючи їх до спілкування, безкоштовного отримання консультацій юридичного, соціального напрямків. Історії життя цієї категорії користувачів опрацьовані бібліотекарями та надані для висвітлення на сторінках місцевих газет. Це історії жителів сіл Дашуківка, Смільченці, Бужанка.

Значна кількість користувачів похилого віку обслуговується вдома через працівників та читачів-волонтерів (ЦБ, бібліотеки сіл Бужанка, Боярка, Хижинці, Смільченці).

Інноваційна діяльність бібліотек району спрямована на комплекс послуг для самотніх жінок з дітьми, самотніх молодих майбутніх мам, які опинились в складних життєвих ситуаціях. При бібліотеках сіл Боярка та Дашуківка діють об'єднання «Ти не один», «Поговоримо про наболіле». Бібліотеки організують для цієї категорії консультаційні години, просвітницькі заходи, правові консультації.

Відділ охорони здоров'я райдержадміністрації провів круглий стіл «Сучасний стан репродуктивного здоров'я молоді» за участю лікарів, фармацевтів. Цей захід відбувся в центральній бібліотеці.

Передувало йому вивчення бібліотекою цього питання в рамках Державної програми «Репродуктивне здоров'я нації». Серед задіяних форм були анкетування, експрес-опитування. Бібліотечні працівники озвучили

інформацію про джерела, що є в бібліотеці (в т. ч. Інтернет), де міститься потрібна користувачам інформація з даної теми.

Бібліотеки стали ініціаторами створення та засновниками сільських краєзнавчих музеїв. З метою ознайомлення членів місцевої громади з українським побутом, звичаями, культурою у Боярській, Дашуківській, Смільченській, Яблунівській бібліотеках створено музейно-краєзнавчі кімнати, облаштовані старовинними речами вжитку, документами історичного минулого краю. В Бужанській сільській бібліотеці створено зону етнокультурної спадщини, де крім старовинних речей ремісництва та побуту має виставку «Українська вишивка», «Обряди і традиції нашого краю». Працівники бібліотеки на базі музеїв та зон проводять екскурсії, уроки історично-краєзнавчої грамотності.

Популярними є заходи, що проводять бібліотеки до Дня Матері, Дня Батька (бібліотеки сіл Орли, Боярка, Яблунівка, Смільченці).

Додає зацікавленості цими заходами організація виробів матерів, бабусь, їх презентація громаді, організація конкурсів «Найсмачніша страва», фотоконкурсів «Моя люба бабуся», світлин «Моя родина» та ін.

Набуває популярності така форма як проведення майстер-класів. Так, Боярською сільською бібліотекою проведено майстер-клас з виготовлення ляльки-мотанки. Матеріали для проведення були підібрані за допомогою інформації з друкованих видань, Інтернету. При цій же бібліотеці діє фотостудія «Краю, ти для мене диво». Роботи учасників студії Харченко Богдани, Олексієнко Віталія, Кизими Олександра, Дивнича Олександра неодноразово ставали кращими на виставках світлин району.

Бібліотечні працівники організовують заходи народних умільців краю, окрасою яких стали вироби Л. Медведєвої, Л. Олійник, Л. Затоки, В. Маленко, В. Ілюка. Бібліотечні працівники представили кожного умільця, його творчість, влаштували бліц-«запитання-відповіді» з присутніми членами громади.

Цікавою стала організація чайної церемонії (бібліотека с. Дашуківка) «Часу марно не втрачаєм, бесіди ведем за чаєм», яка супроводжувалась інформаційно-освітньою годиною «Звідки чай до нас приходить».

Відродилася така форма роботи як «Літературний театр», який діє при ЦБ. У аматорських виставах за творами І. Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я», Т. Шевченка «Назар Стодоля», О. Коломійця «Фараони» взяли участь студенти аграрного ліцею. Передувала цим

виставам презентація творчості авторів, проведення опитування користувачів щодо знання української класичної літератури.

Багато креативу додано в організацію змістовного дозвілля населення. Бібліотеки готують сценарії та проводять свята села, вулиці «Моє село – краплиночка на карті» (бібліотеки сіл Яблунівка, Федюківка), «Моє село, мої односельчани» (бібліотеки сіл Журженці, Боярка, Дашуківка).

Популярними залишаються масові заходи, що популяризують творчість письменників. Це зустрічі «Літературне сузір'я Лисянщини» за участю місцевих літераторів О. Чупоти, М. Николаєва, Н. Бровченко, вечори-презентації «Творче досьє В. Шкляра», літературну феєрію «Письменники та книги-ювіляри 2015 р.» (ЦБ).

Позитивний вплив на відносини «бібліотека-грумада» має надання можливості спілкування членів громади різних вікових категорій на засіданнях клубів за інтересами та різних об'єднань. Так, робота «Літературної вітальні» (ЦБ) спрямована на популяризацію українського друкованого надбання. Спілкування на засіданнях відбуваються між користувачами різних вікових, освітніх категорій. До конференції «Дивосвіт поезії Василя Симоненка» були залучені місцеве письменство, викладачі, учні, користувачі різного віку; на літературно-мистецьких замальовках «Михайло Старицький: літератор, театрал, артист», «Микола Зеров – привабливо-мінливий талант» були актори-аматори, представники галузі культури району, студентська молодь. На засіданні клубу «Душі криниця» (бібліотека с. Боярка) проводились заходи з вшанування трудівників села, жінок-берегинь свого роду, народних традицій: «Пора жовтого листя», «У жінці – душа народу» та ін.

Бібліотека с. Смільченці стала ініціатором створення клубу фантастів «Галактика». На його засіданнях відбуваються «подорожі» та «знайомства» з героями фантастичних творів, їх авторами, з ідеями, які є основними в творчості молоді. Важливим на засіданнях стало використання віртуальних «фантастичних» подорожей.

Взаємодія зі ЗМІ – необхідна умова створення образу сучасної бібліотеки, привабливості її послуг та можливостей. Співпрацюють бібліотеки Лисянщини з районною газетою, де рекламують свої можливості та послуги. На місцевому радіо ведуть цикли радіобесід «Зустріч з новими книгами», «Свята. Обряди. Традиції».

Бібліотеками району формуються та надаються ряд послуг. Заклади стають більш сучасними, розвиненими, творчими, соціально значимими. Попереду – введення інновацій, розвиток в ім'я розвитку громади.

